

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljaka izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENECC

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2999

V avtarkiji ni rešitve

K italijanski uvozni prepovedi

Kulturo so v davnih časih prinašali primitivni narodom trgovci. Prav trgovina je že nekdaj vezala posamezne narode; koliko bolj bi jih lahko danes, ko ji je tehnična izpopolnitev prometnih sredstev odprla pot do zadnjega človeškega plemena v najbolj zapuščenem kraju. Železnica, parnik, avtomobil, letalo, telefon in radio, vse je danes v naši službi; ti in še drugi izumi lahko z največjo naglico in varnostjo prenašajo gnetne in duhovne dobrine od naroda do naroda, od celine do celine. Čudno, kakor bi se človek upiral naravnemu razvoju stvari, hodi po vojni povsem v nasprotno smer. Politično sovraštvo, maščevalnost za prestopa ponizanja in celo gospodarsko tekmovanje samo so narode in države tako razdvajali, da si danes hoče vsak ustvariti svet zase; vsaka politična enotica naj bo tudi gospodarski tako zaokrožena, da bo lahko zadovoljvala sama sebi, čeprav je bila doslej po naravnem gospodarskem stroju vezana na soseda. Bog je obdaril posamezne narode in njihovo zemljo z različnimi dobrinami in sposobnostmi, tako da bi se drug drugega lahko dopolnjevali in si izmenjevali različne sadove zemlje, toda danes že hoče človek, da bi na Apeninih uspevala pšenica in bi gojili smokve v botaničnem vrtu v Berlinu. To je moč avtarkije. Narava in z njo trgovina se morata vsaj trenutno pred njo ustaviti. Vsaj trenutno, pravimo, ker na dolgo vzdržno to ni.

Z razumljivim obžalovanjem smo vzeli na znanje najnovejšo vest iz Rima o pravcati prepovedi uvoza v Italijo. Hoteli bi, da bi vsaj trgovina vezala narode zdaj, ko jih že vse razdvaja. Glasovi proti avtarkičnemu gospodarstvu so se v zadnjem času čedalje bolj množili. Sloviti gospodarstveniki dan za dnem svarijo državnike, da je avtarkija v opreki za naravo in da po tej poti ne bodo našli rešitve iz gospodarske krize. To velja gotovo tudi za Italijo. Tako gosti naseljena država, kakor je Italija, ne more živeti brez dobro razvite industrije, ki prodaja v inozemstvo; inozemstvo ne bo kupovalo v Italiji, ako ne bo moglo svojega blaga izvažati tudi v Italijo. Iz tega zaprtega kroga ni izhoda.

Na prvi pogled se vidi, kakor bi bil ukrep italijanskega finančnega ministra samo začasen; saj ostane n. pr. določba, da se sme uvoziti v Italijo samo določena količina blaga (od 10 do 35% lanskega uvoza v Italijo v tem času), v veljavi samo do 31. marca in da se bo do tega časa italijanska vlada dogovorila s prizadetimi državami glede nadaljnjega trgovanja na podlagi kompenzacij. Toda vprašanje je, kakšna bo ta podlaga in kaj želi Italija doseči z novimi pogajanjimi. Nameni rimske vlade so dovolj jasni. Primanjkljaj italijanske trgovinske bilance je znašal lansko leto 2,4 milijarde lir (leta 1933 samo 1,5 milijarde). Čeprav je fašistična vlada decembra meseca lanskega leta uvedla strogo nadzorstvo nad deviznim prometom, se položaj trgovinske bilance v januarju 1935 ni izboljšal; primanjkljaj je namreč znašal 242 milijonov lir (decembra 224 in januarja 1934 237 milijonov lir). Rimska vlada hoče primanjkljaj trgovinske bilance odpraviti, in sicer z odločnim znižanjem uvoza.

Da bi v Rimu kdo domneval, da bo močnejše italijanski uvoz znižati recimo na 35% ali celo na 25% lanskega — ta kontingent je bil določen za jugoslovanski les v času od 19. do 31. marca — in pri tem obdržati izvoz na dosedanj višini, tega ne verjamemo. Tako naivni italijanski trgovinski politiki niso. Čeprav ima to radikalno znižanje uvoznega kontingenta za februar in marec po našem mnenju predvsem namen, da postavi italijanske diplomate pri pogajanjih v boljši položaj, je v višini tega znižanja vendar nakazana tudi višina končnega smotra italijanske diplomacije.

Tu moramo italijanske trgovinske politike opozoriti na nekatera dejstva, ki jih še tako spretna politika ne more izpremeniti. Že sedanje trgovinsko razmerje med Italijo in inozemstvom ni bilo plod svobodne trgovine — v tem primeru bi bila italijanska trgovinska bilanca še bolj pasivna — ampak Mussolinijeve avtarkične politike, ki je stalno pritiskala na uvoz. Pasivnost v italijanski trgovinski bilanci je običajen pojav, ki se ga niti liberalni politiki niso prav nič strašili. Ta primanjkljaj v trgovinski bilanci so Italijani v boljših časih krili z dohodki italijanske mornarice, s pošilkami izselencev in z dohodki tujkega prometa, tako da je bila italijanska plačilna bilanca vendar aktivna.

Ker so ti dohodki (italijanske mornarice, izselencev in tujkega prometa) tako padli, da ne zadoščajo za kritje plačilne bilance in mora Italijanska narodna banka v ta namen rabiti zlato, skušajo Mussolinijevi sodelavci vplivati na trgovinsko bilanco, misleč, da tu laže uveljavijo svoj vpliv, in tako zboljšati splošno plačilno bilanco.

Če je torej pasivnost v italijanski trgovinski bilanci naraven pojav in se je že dosedanje trgovinsko razmerje Italije do inozemstva ustvarilo pod pritiskom avtarkične trgovinske politike G. Mussolinija, je jasno, da ne išče Italijanska trgovinska politika rešitve na pravem mestu. Vsako nadaljnje krčenje uvoza bo nepovoljno vplivalo tudi na italijanski izvoz; če clearing sam je tako občutljiv, da takoj reagira. Zelo verjetno je tudi, da marsikatera država misli še danes na represalije. Že v tem, da je bil ves uvoz do 31. marca nenadoma znižan na 10–35% lanskega, je bila prizadeta izvoznikom v Italijo ogromna škoda. Ukrep sam bo dal prijateljem mednarodnega prava dovolj gradiva, saj je vendar Italija vezana na mednarodne trgovinske pogodbe, ki jih ni močje na takšen način odpuščati.

Kaj pomenijo nemiri v francoski severni Afriki?

„Heil Hitler!“ v Beni Abbasu ...

Dva francoska politika o arabskih nemirih v Tunisu in Maroku

Pariz, 21. febr. b. Dva francoska dnevnika, »Excelsior« in L'Ouvrier, sta začela priobčevati podrobnejša poročila o nervoznosti, ki je zadnje čase zajela vse tri francoske afriške kolonije: Tunizijo, Alžirijo in Marok. V »Excelsioru« priopoveduje znani pisatelj in afriški strokovnjak Pierre Mille, da so se zadnje mesece dogodili v vseh treh kolonijah dogodki izredne važnosti, o katerih pa je francoski tisk popolnoma molčal.

Ben Dželul

V francoski severni Afriki živi nad 14 milijonov domačinov pod vodstvom nekega belega plemstva, ki ne presega enega milijona. Gospodarska stiska je silno hudo udarila te kolonije in zato je razumljivo, da so se domačini, ki kakšne stiske niso nikoli poznali in ki so se zadnja desetletja s toliko vnetjem vrgli na poljedelstvo, vzemirili, ko so videli, da je ravno poljedelstvo gospodarska stiska najbolj udarila. Za njihovim prvim mladostnim navdušenjem, ko so iz nomadov postali delovni kmetje, je prehitro prišlo razočaranje in duševna potrtost. Vseled tega je razumljivo, če so na eni strani komunisti, na drugi pa stari arabski vodje, kot n. pr. Ben Dželul, našli med osirotelimi in preplašenimi ter delema stradalimi ljudmi poslušna ušesa in so se dali zapeljati k uporom in nastopom dalekosežnega pomena. Poleg tega se širi po vsej severni Afriki iz mohamedanskih središč v Damasku in v Kajri neprestano sistematična propaganda za obnovo arabsko-mohamedanskega cesarstva proti Evropcem. Slednji se arabsko ljudstvo tako močno, da je posebno Alžirija preobljubena, saj pride tam nad 200 ljudi na kvadratni kilometer, torej polovica več kot pa v Franciji sami. Ljudje se le težko preživljajo. Pierre Mille je sam videl, da so v pletenih košarah nosili zemljo na vrh orušenih

grebenov, da bi mogli zasaditi kakšno olivno drevo. Nezadovoljnost, ki je zajela vso severno Afriko, je tako nevarna, da mora Francija seči po izdatnih sredstvih, da stradalim ljudem odpmore z gospodarsko pomočjo.

Domačini in priseljenci

Pierre Mille predlaga, naj začnejo vendar enkrat graditi železnice, ki bi zaposlile več desetletnih delavcev in delno odpomagala krizi. Nadalje pravi, da je treba napraviti tudi konec izkoriščevanju priseljence bele kaste, ki le preveč kaže, da se hoče za trajno utaboriti na hrbitu domačinov. Severno Afriko je treba dati nazaj domačinom, ki so itak verni Franciji, ki naj obdrži zase edino vojaško obrambo dežele, vse privilegije priseljencev pa ukine.

Arabski nacionalizem

Enako oster je tudi članek, ki ga je v »Ouvrier« napisal bivši ministrski predsednik Daladier, ki ugotavlja, da vzneirja severno Afriko poleg gospodarske tudi verska in politična kriza. Daladier očita vlad, da ni bilo prav, da je pustila v Maroku in v Tuniziji toliko veljavno tamšnjima sultanom, ker je s tem sama pomagala vzgajati mohamedansko-arabski nacionalizem, ki je v ozadiju nemirov v prešliih mesecih. Tudi Daladier protestira proti izkoriščevanju domačinov, ker postaja prepad med domačini in med Francozi čedalje večji.

Daladier predlaga v imenu levice, da je treba ukiniti sultanate v Maroku in v Tuniziji ter vso severno Afriko podrediti osrednji francoski upravi, domačinom pa dati iste ustavne pravice, kot jih uživa vsak francoski državljan. Severno Afriko je treba izenačiti s Francijo, le tako bodo domačini prišli do svojih polnih pravic, le tako

bo konec izkoriščevanju. Francija bo od tega imela le koristi. Ako tega ne stori, bo arabski nacionalizem naraščal in bo postal velika nevarnost za te dragocene francoske posesti v Afriki.

General Weygand, vrhovni komisar nad vso francosko severno Afriko

V zvezi s tem je postalo sedaj jasno, zakaj je general Weygand, potem, ko je odložil mesto načelnika glavnega generalnega štaba francoske vojske, odstopal na odmore v Afriko. On ima nalogo, da pregleda vse ozemlje na svoje oči, da prouči vse prošle neredne, da stopi v stik z nezadovoljnimi in poroča francoski vladi o vtisih. Zelo verjetno je, da bo imenovan za vrhovnega komisarja vse francoske severne Afrike, torej s oblastjo, ki bo objemala tuniškega residenta in oba generalna guvernerja v Alžiriji in v Maroku.

(Zgoraj v brzojavki omenjeni težki dogodki se nanašajo na neredne, ki so izbruhnili najprej v Constantini ter so se razširjali po vsej severni Afriki. Pri Constantini je bilo večje število policistov ranjenih. Na zunaj izgledajo neredi kot da gre za manifestacije brezposelnih, toda podžiga jih tudi arabski nacionalizem, ki ga vodi Arabec Ben Dželul. To se je pokazalo pred par dnevi v krvavih neredih v Beni Abbasu, kjer so se Arabci približali mestni hiši ter vpili »Heil Hitler!« Ben Dželul zahteva zaenkrat samo razdolžitev arabskega prebivalstva ter izgon židov, ki so zakrivil, da je domačin tako globoko zabredel v dolgeve, grozi pa s splošnim nacionalističnim pokretom, če francoska vlada zahtevam Arabcev ne ugod. Manjši nemiri se pojavljajo še vedno na različnih krajih francoskih severnoafriških kolonij.)

Anglija in Francija složni

Simon v Moskvo

Na potu obišče Berlin in Varšavo

Anglija želi pokazati, da ni proti francosko-ruski zvezi

Pariz, 21. febr. c. Današnji dan se smatra kot najvažnejši v vsej debati zadnjih dni o londonskem sporazumu. Vse francosko javno mnenje z veseljem ugotavlja, da se mednarodni položaj razvija tako, kakor si Francija more le želeli. V zadnjih 24 urah se je mednarodni položaj zasukal popolnoma v smer, kakor jo je hotel londonski sporazum. To se pravi, da se mora Nemčija odločiti za to, a sprejme londonski sporazum v celoti, ali pa se bo njena izločitev iz mednarodne politike še bolj poudarila. Zadnji dogodki, ki imajo silno veliko obelježje senzacionalnosti, pa so se razvijali takole:

Vprašanja v Moskvi

Takoj po zaključku seje angleške vlade se je izvedelo, da angleška vlada popolnoma odobrava zaključke angleškega vrhovnega obrambnega sveta, ki je odklonil nemško manevriranje na račun francosko-angleške razdvojenosti. Takoj nato so bila francoskemu in angleškemu veleposlaniku v Moskvi poslana navodila, da naj vprašata v sovjetskem zunanjem ministrstvu, kakšno je stališče sovjetske vlade na pram londonskem sporazumu. Oba poslanika je sprejel sam Litvinov. Ustno jima je razložil stališče sovjetske vlade in izjavil, da Rusija z veseljem sprejema londonski sporazum. Nato se je obrnil k angleškemu veleposlaniku in mu rekel, da ga prosi, da naj sporoči v London, da bi sovjetska vlada z velikim veseljem sprejela obisk angleškega zunanjega ministra sira Johna Simona v Moskvi. Oba veleposlanika sta seveda sporočila vsebino razgovorov svojima vladama. Kmalu nato sta sovjetska veleposlanika v Parizu in Londonu, Potemkin in Majski, obiskala sira Johna Simona in Lavala in jima predala noto sovjetske vlade o londonskem sporazumu. V tej noti izjavlja sovjetska vlada, da sprejema v celoti ves londonski sporazum, ker je prepričana, da je samo z regionalnimi pakti možno zagotoviti mir v Evropi, potem ko je propadla razorožitvena konferenca.

Z naše strani gledamo lahko prav mirno na nadaljnji razvoj. Če je naša trgovina navezana na Italijo, je tudi italijanska na Jugoslavijo. Številke dokazujejo, da se aktivnost naše trgovinske bilance nasproti Italiji čedalje bolj krči. Leta 1929 je znašal prebitok v našo korist še 1,148 milijonov Din, lansko leto samo še 243 milijonov Din. Izvozili smo v Italijo: leta 1929 24,88% vsega izvoza, leta 1930 28,31%, leta 1931 24,97%, leta 1932 33,07%, leta 1933 21,48%, leta 1934 20,57%. Italijanski izvoz v našo državo je v odstotkih vsega našega uvoza napredoval in je znašal: leta 1927 n. pr. 12,90%, leta 1931 10,29%, leta 1932 12,66%, leta 1933 15,92% in leta 1934 15,53%. Po svojem izvozu v Jugoslavijo je bila Italija lansko leto na prvem mestu pred drugimi državami, medtem ko je naš izvoz v Italijo radi rimskih dogovorov, s katerimi je Mussolini dovolil Avstriji in Madžarski velike prednosti v škodo našemu izvozu, v zadnjem letu občutno nazadoval. Naravnost je, da bi vsak nov udarec našemu izvozu pomenil udarec tudi italijanskemu izvozu v Jugoslavijo.

Obisk v Berlinu ...

Kmalu nato je angleška uradna agencija »Reuter« objavila, da je možno, da bo angleški zunanji minister sir John Simon kmalu odstopoval v Berlin, da začne direktna pogajanja z Berlinom. Toda angleški zunanji minister ne bo ostal samo pri obisku v Berlinu, ampak bo nadaljeval svoje potovanje v Varšavo in Moskvo. To potovanje pa bo organizirano tako, da bo predstavljalo zaključek vseh pogajanj o vseh problemih londonskega sporazuma. Preden pa bo sir John Simon potoval v Berlin, bo nemški vladi poslan točen, podroben diplomatski akt z vprašalno polo, na katero naj Nemčija odgovori brez vseh dvomljivosti.

... in v Moskvi

Današnje časopisje je posebno veselo nad dejstvom, da je sir John Simon sklenil, da potuje tudi

Italijansko-abetesinski spor

Mussolini čestita in se zahvaljuje

Italijanski tisk o „sredstvih, ki bodo zmago olajšala“

Rim, 21. febr. b. Seji vrhovnega odbora za državno obrambo, ki se je vršila pod predsedstvom šefa italijanske vlade Mussolinija, so prisostvovali maršal Badoglio, maršal Balbo, ministri Solmi, Raondi, Revel, Rossini, Ranza, Beni, državni podtajnik Maistrocchi, admiral Cavignoli, general Valle, grof Ciado, Fulvio Suvich, Buffarini, Lessona, Lantini, šef generalnega štaba fašistične milice general Peruzzi, general Dalloglio, Poriani, Piuna in admiral Vannutelli.

Po poročilu generala Dalloggia o izvršeni delni mobilizaciji, se mu je Mussolini zahvalil in mu izrekel svoje priznanje. Na koncu seje je bila soglasno odobrena izjava, v kateri vrhovni odbor za državno obrambo poudarja, da v trenutku, ko je izvršen prvi del obrambnega dela, italijanska vlada sporoči svojemu narodu, da je odbor za državno obrambo izvršil svoje važno nalogo. Stori je vse, kar je bilo potrebno in pripravil vsa sredstva, da se bo morebitna vojna Italije lahko vodila pod takimi okoliščinami, ki bodo v vsakem oziru olajšale zmago Italiji. Vrhovni odbor za državno obrambo smatra, da je to nalogo popolnoma izvršil. Italija je že 13 let popolnoma osvobodena in neodvisna od inozemstva za primer vojne. Njena gospodarska proizvodnja je dovoljna, da pokrije potrebe tudi v slučaju vojne. Čuti se samo nedostatek v potrošnji mesa, toda italijanska vlada bo tudi tukaj storila potrebne ukrepe, ki bodo v korist narodu in državi.

»Giornale d'Italia« piše, da novo Italijo ne more nitičar iznenaditi, ker je za vsako eventualnost pripravljena v gospodarskem, tehničnem in materialnem oziru ter vse potrebe lahko krije iz lastne proizvodnje. Vojni ukrepi italijanske vlade v Afriki nimajo značaja navadne avanture, ker Italija neče samo jamčiti za varnost svojih koloni-

v Moskvo. To se tolmači kot nov dokaz, da nima Anglija nič proti zavezništvu med Rusijo in Francijo, temveč da smatra to zavezništvo celo kot zelo koristno za evropski mir. Nemška diplomacija je hotela v Londonu dokazati, da pomeni obnovitev zavezništva med Francijo in Rusijo ponovno vstajenje predvojnega zavezništva med Francijo in Rusijo, ki je nato potegnili Anglijo v svetovno vojno. Nemški diplomati so dokazovali, da hoče Francija z Rusijo na Anglijo izvajati pritisk, ker bi se sicer začele nove intrige v Aziji proti angleškemu imperializmu, če ne bi Anglija sprejela zahtev francosko-ruskega zavezništva. Vse te intrige so sedaj razbite, ker se Anglija sama odločuje, da uredi z Rusijo vsa vprašanja na isti način, kakor je to storila že Francija.

Laval sprejema

Danes dopoldne je francoski zunanji minister Laval sprejel italijanskega, poljskega in nemškega veleposlanika v Parizu. Sporočil jim je trenutni položaj pogajanj in jih zabil, da naj mu čimprej sporoče stališče svojih vlad. Zelo veliko zanimanje vlada za obisk angleškega zunanjega ministra sira Johna Simona v Parizu. Sir John Simon je obljubil ravnatelju lista »Temps«, da pride prihodnji teden predati v Pariz o trenutnem mednarodnem položaju. To predavanje bi se naj vršilo 28. februarja. Ob tej priliki se bo gotovo sestal tudi z Lavalom.

Polževa pogajanja

Addis Abeba, 21. febr. c. Pogajanja med Abesinijo in Italijo zelo počasi napredujejo. Reči se more, da je prišlo celo do občutnega zastaja. Vodijo se še zmeraj tehnični razgovori za organizacijo razorožene cone med Abesinijo in Eritrejo. Dodaj še niti ni bilo načeto vprašanje ureditve zadnjega spora na abesinsko-italijanski meji. Znano je, da zahteva Italija za ta spor veliko materialno in moralno zadoščenje. Povsem izgleda, da se zavlačujejo pogajanja, da bi se čim več pridobilo na času.

Nove čete odhajajo

Pariz, 21. febr. c. Iz Rima poročajo, da se bodo jutri vkrcale nove čete, da odpotujejo v vzhodno Afriko. Še do konca tega tedna bodo odpremili celo divizijo v Somalijsko. Zelo veliko pozornost je vzbudila izjava italijanskega vojnega ministra, ki zanika vse vesti, ki so se razširile o tem, da Italija ni dovolj nereskrbljena s sirovinami za slučaj vojne. Vojno ministrstvo izjavlja, da je fašizem Italijo v trinaestih letih tako reorganiziral, da je danes Italija v slučaju vojne zadostno preskrbljena in popolnoma neodvisna od inozemstva.

Dunajska vremenska napoved

Prehodnje motnje lepega vremena.

Preosnova sovjetske ustave

Uvedba
tajnih volitev

Izvršni odbor vseruske stranke, ki je v državi najvišja dejanska oblast, je 1. februarja letos na Stalinov predlog sklenil, da je treba spremeniti v nekaterih točkah sovjetsko ustavo. Nekaj dni nato je vseruski kongres sovjetrov predlogom komunistične stranke resiti dal zakonsko veljavo. Pri debati je eden izmed govornikov, kakor poroča Izvestija 7. febr., slavil ustavno reformo kot enega »najpomembnejših dogodkov v svetovni zgodovini, ki bo še za bodoče rodove svetel pomnik« itd. Poglejmo mirno, brez ekstaze, v čem obstoja proslavljanja ustavna reforma.

Predsednik Molotov je navedel vidika, ki sta za reformo ustave bila merodajna: 1. Vedno večje število volivcev; 2. vedno bolj izginjajoča razlika med delavskim in kmečkim prebivalstvom. Kar tiče volivnih upravičencev, je njihov število zadnja leta res občutno naraslo. Računano v milijonih je l. 1926 bilo upravičencev 76, volivna udeležba 39, torej 51%. Toda l. 1934 je upravičencev bilo že 91, volivna udeležba 77, torej 85%. Molotov je pri tem sam poudarjal, da kažejo zlasti ženske veliko zanimanje za volitve. Še leta 1926 se je po mestih udeležilo volitev le 43% žensstva, ki je imelo volilno pravico, na kmetih pa samo 28%. Toda 1934 se je udeležilo volitev v mestih že 90% žensstva, na kmetih pa 80%. Posebno ekscitirane žene in mohamedanke, ki nekoč niso imele niti družabnih pravic, še manj seveda političnih, gredo kaj rade na volišče, kakor kažejo številke v Turkmeniji, Tadžikistanu in Uzbekistanu.

Ustavna reforma obsega trije: 1. indirektna in mnogopostopne volitve se spremenijo v direktno. Dosedaj je namreč ruski mušik in delavec direktno volil le svoj tovarniški ali svoj vaški sovjet in nič drugega. Tovariški in vaški sovjeti (po naše bi se reklo občinski odborniki) so potem imeli pravico voliti okrožne odbore. Okrožni odbori so nadalje imeli pravico voliti pokrajinske zbore in ti šele so volili ali določili delegate za centralni izvršni odbor, ki nominelno vodi državo. V resnici jo namreč izključno vodi komunistična stranka. Ampak vendar so komunisti za vsak slučaj z gori omenjenim volivnim sistemom znali štirikrat filtrirati ljudsko voljo, tako da je absolutno bilo nemogoče, da bi na kako odločilnejše mesto mogel priti kak funkcionar, ki ne bi bil ljub komunistični stranki. Po sedanji ustavni reformi pa bodo volitve vse navedene instance direktno volili brez vmesnih stopenj. Molotov je izjavil, da bo ustava omogočila ljudstvu direktno stik tudi z najvišjimi funkcionarji v državi.

2. Krajevni sveti so bili dosedaj tako zastavljeni, da je prišel v mestih po en zastop-

nik na 25.000 volivcev, na deželi pa na 125.000. S to volivno geometrijo so boljševiki hoteli industrijskemu delavstvu zagotoviti upravno premoč nad kmetijskim prebivalstvom. Ta razlika bo sedaj menda padla kot posledica vedno večjega izenačenja med delavskim in kmetijskim prebivalstvom. Obenem pa naj bi pridobila tudi simpatije kmetijskega ljudstva za sovjetsko republiko.

3. Najvažnejša reforma pa obstoja v tem, da sovjeti opuščajo javne volitve in prehajajo k tajnemu glasovanju. Molotov je poudarjal, da bo s tem dano učinkovito sredstvo, da se ljudstvo iznebi nesposobnih in birokratičnih zastopnikov.

Sovjetski tisk proslavlja ustavno reformo kot velik korak k demokratizaciji dežele v nasprotju s »kapitalističnimi državami, kjer vedno hujše pritiskajo diktature. Vendar pa reforma od blizu pogledana precej bolj skromno izgleda in izgubi na svoji pomembnosti. Predvsem nima reforma tiste moči, kakor n. pr. referendum, da bi vsebinsko mogla spremeniti na vsebini celotnega sovjetskega sestava, ampak gre izključno le za volitev zastopnikov v različne korporacije. Samo po sebi se razume, da bo šlo le za nekoliko avobodnejšo izbiro med kandidati, ki jih bo narodu predlagala komunistična stranka, isto, kot je slučaj v fašizmu, nikakor pa ne bo ljudstvu dana svoboda, da spravi na površje enega ali drugega človeka, ki ni usmerjen stodoletno v smislu vladajočega političnega kurza. Zato stvarno reforma ne prinaša prav nobene demonstracije. Kajti, kaj naj tudi koristi ljudstvu tajna volivna pravica, ako nima pravice do svobodnih organizacij, do svobodnega zborovanja in do svobode tiska. In vsega tega v sovjetski Rusiji ljudstvo nima.

Rus se doignil 30.000 m

Moskva, 21. febr. c. Sovjetski stratosferni balon je danes dosegel višino 30.500 m. V tej višini je zaznamoval 51 stopinj Celzija pod ničlo.

Waleški princ v Pešti

Budimpešta, 21. febr. b. Angleški prestolonaslednik je odšel sredi v Arison. v družbi grofa Čekonjica, Andrasija in grofice Keglevič. Tam je ostal do jutra ter plesal z družbo. Skušal je plešati tudi čardaš, pa mu ni šlo. Danes je obiskal regenta Hortyja. Ves madjarski tisk pozdravlja angleškega prestolonaslednika. »Pester Hirap« in »Pester Ujsag« posvečata angleškemu prestolonasledniku dolge članke. »Hirap« trdi, da je waleški princ madjarskega pokolenja, ker je bila njegova stara mati po materi grofica Reday. »Memszeti Ujsag« pa pozdravlja Anglijo kot državo, ki je prva nastopila proti mirovnim pogodbam.

Iz notranje politike

Belgrad, 21. febr. m. Glede predstoječe volilne agitacije danes ni bilo novih momentov. Kljub temu, da se je prijavilo že veliko število kandidatov za prihodnje volitve, še vedno prihajajo novi, ki mislijo, da bi pri prihodnjih volitvah lahko računali na uspeh. Sploh so kabineti te dni naravnost prenapolnjeni s publiko, predvsem predsedništvo vlade, notranje in prometno ministarstvo. V skupščini je ostalo samo še nekaj poslancev, ki bodo pa tudi te dni odšli v svoje volilne okraje, kjer jih čaka ogromno posla, če bodo hoteli premagati svoje protikandidate, ki se pojavljajo. Med bivšimi poslanci, ki so še ostali tu, se je danes tudi precej komentiralo zadržanje slovenskega dela JNS. Poslanci iz dravske banovine so bili znani v tujakšnji javnosti kot največji in najstrastnejši zagovorniki politike, ki jo je izvajala JNS. Poslanci iz dravske banovine so bili tudi najodločnejši zagovorniki vodstva te stranke, v kateri je imel glavno besedo dr. Kramer. Znano je, da sta se udeleževala zadnjih sej tudi bivša ministra dr. Kramer in Pucej, na katerih je bilo sklenjeno, da JNS ne bo nastopila pri volitvah. Znano je bilo, da so člani vodstva JNS kakor osamljene vrbe sredi močvirja.

Nekaj bivših poslancev je danes Vašemu dopisniku govorilo o raznih sredstvih, katerih se je posluževal slovenski del JNS, samo da se je držala na oblasti, brez katere itak nič ne pomeni. O tem se nihče ne dela iluzij. »In ko se sedaj ti krogi doigrali s vodstvom stranke vred,« tako so danes politiki zatrjevali Vašemu dopisniku, »ponavljajo stranka ogabno igro, pljuje na to, kar jim je bilo večeraj sveto in kar so poveljevali, ter se sedaj vsi sbežani in preplašeni ponujajo, da bi prišli kopt na vodilna mesta.« Ti so danes Vašemu dopisniku poudarjali: »Vam se še niti ne sanja ne, kasnih sredstev, se posluževali za časa svojega delovanja za narod v Belgradu. Ko bo prišel čas, jih boste dobili na razpolago, da jih boste lahko objavili v časopisih ter jih obsodili.«

Isti krogi so tudi zatrjevali Vašemu dopisniku: »Vemo, da je slovenski narod globoko zaveden in ne samo onih par ljudi, ki se vezalo s političnim nestvorom JNS. In na to globoko slovensko narodno zavednost so leteli ogabni pljunki in to ravno od slovenskega dela JNS.« Vašemu dopisniku so ti krogi tudi zatrjevali, da ne sme

imeti nihče patenta na nacionalizem in da se ne smejo ščititi samo pristaši JNS, kar se je godilo za časa strahovanja te stranke, čeprav se jih veliko od njih sploh ni smelo pokazati na soncu. Ti časi se ne smejo povrniti več. JNS tudi s slovenskim prievikom vred ne bo imela nikdar več onega vpliva, kakor ga je imela. Iz zadnjih sklepov vodstva te stranke je komaj slišen dih ljudi, ki so že davno pod zemljo.

Na drugi strani pa prihajajo v potrdilo gornjih vrstic poročila tudi iz notranjosti države, da se krastve in okrajne organizacije te stranke kar po vrsti odrekajo svojemu dosedanjemu vodstvu.

Kolikor se je moglo izvedeti, izgleda, da bodo kandidirali vsi člani JNS na vladni listi. Tako je večeraj obiskala notranjega ministra posebna delegacija iz Paračina in ga naprosila, da bi kandidiral v paračinskem okraju, od kod je minister Popović tudi doma. Notranji minister je tudi obljubil, da bo kandidiral v tem okraju.

Na drugi strani pa je od par dni sem postala precej aktivna tudi skupina »Zbor«, predvsem pa Jugoslavenska akcija, ki je na seji dne 17. t. m. v Belgradu sklenila, da bo postavila samostojno kandidatno listo z g. Ljotičem na čelu. Centralni odbor Jugoslavenske akcije je danes po okrožnici obvestil vse svoje krajevne in mestne organizacije o tem sklepu ter jih poziva, naj gredo na volitve. V tej okrožnici centralni odbor med drugim obvešča svoje krajevne organizacije o sledečem: »Ta sklep o postavitvi samostojne liste pri prihodnjih volitvah je bil sprejet od skupine Otadžbina (Ljotičeva skupina) in »Zbor« (Paračinska skupina). dočim je organizacija »Boje dala članom svobodne roke pri volitvah. Nemudoma je treba podvzeti vse ukrepe za dogovor s ostalimi skupinami, da bi se v vaših krajih omogočila postavitve naše samostojne liste.«

Preteklo nedeljo so tu zborovali v Delavski zbornici tudi socialisti iz cele države ter so sklenili, da bodo pri prihodnjih volitvah postavili svojo samostojno kandidatno listo. Tega sestanka se je udeležil tudi Petjan iz Maribora.

Nocoj se je v političnih krogih raznesla tudi vest, da namerava postaviti svojo samostojno kandidatno listo tudi bivši minister Boža Maksimović.

Žaloigra na Jadranu

Potop našega parnika „Vila“

„Rodi“ in „Ursus“ rešujeta našo posadko - 4 pogrešajo

Trst, 21. febr. b. Prve vesti o nesreči parnika »Vila« so prišle v kapetanijo v Benetkah. Vest je oddal radiotelegrafist nekaj minut po trčenju italijanske motorne ladje »Rodi« v parnik »Vila«. Iz Benetk je takoj odplul na pomoč vlačilec »Ursus«, last družbe Panfido. Podrobnosti o nesreči so se zvedele šele pozno ponoči. Parnik »Vila« je last Oceanije in je odplula v terek v Benetke s tovarom 4000 ton fosfata. Ponoči je »Vila« zašla v gosto meglo. Poveljnik parnika Kalafatović je zaradi tega takoj odredil, da se dajejo neprestano med vožnjo znaki s sireno. Obenem je tudi znižal vožnjo, na minimum ter je tako vozil vso noč in večer vse dopoldne. Sirena je tulila vsako minuto, kakor je to predpis za parnike, ki plujejo v megli. Večer okoli 1 popoldne je priplul parnik »Vila« v bližino izliva Piave. V tem trenutku pa je kljub signalom, ki jih je oddajal parnik »Vila«, priplula nasproti italijanska motorna ladja »Rodi«, ki ji je poveljeval kapetan Loprieno. Ko je zagledal pred seboj ladjo, se je hotel izogniti, toda bilo je prepozno, kajti ladja »Rodi« je vozila z brzino 14 milj na uro. Trčenje je bilo neizogibno. Rilec »Radija« je strahovito udaril v parnik »Vila«. V tem trenutku je kapitan Loprieno že z vso silo pognal »Rodi« nazaj. Na sprednjem delu »Vile« se je napravila ogromna luknja in ladja se je začela z veliko naglico potapljati. Potopila se je še hitreje vsled tega, ker je imela natovorenega kakih 5000

ton fosfata in raznega drugega blaga. Posadka ni imela niti časa, da se reši na motorno ladjo »Rodi«, ter je bila do zadnjega trenutka na potapljačih se ladi. Ko pa je morje prišlo že do palube, so mornarji poskakali v vodo, za njimi častniki, zadnji pa poveljnik. Takoj so bili z ladje »Rodi« spuščeni reševalni čolni, ki so prevzeli plavajoče mornarje. Kmalu nato je prispel tudi vlačilec »Ursus«. Rešeni mornarji so se nato vkrcali na »Rodi«. Pri štetju se je takoj ugotovilo, da manjkajo štiri možje. Zaradi tega so reševalni čolni še dolgo križarili in iskali preostale brodolomce, enako pa je iskal brodolomce tudi vlačilec »Ursus«. Izginili so Mate Dragič-Josipov, 43 let star, oče petih otrok, ki je bil na ladji zaposlen kot kurjač, Mirko Buculin-Antin, 27 let star, neženjen, kurjač, Danilo Rasić-Stepanov, 27 let star, kurjač in Tomo Nikolin-Belić, 39 let star, oče dveh otrok, ki je bil na ladji zaposlen za premetavanje premoga.

Ker je bila precej poškodovana tudi ladja »Rodi« na rilcu, ki je zadel ob »Vilo«, je odplula proti Trstu. Na poti proti Trstu je ponovno zašla v meglo, vsled česar se je vožnja zavlekla. Ladja »Rodi«, ki bi morala še snoti priti v Trst, je prispela tja šele davi. Naš parnik »Vila« se je potopil tri milje daleč od obale v globini 20 metrov ter še štrlijo iz vode jarboli in dimniki.

Japonska snuje mohamedansko cesarstvo v Aziji

Senzacionalna poročila moskovske „Pravde“

Sanghaj, 21. februarja. c. Dopisnik moskovske »Pravde« sporoča sledeče zanimive podrobnosti o pogajanjih med Kitajsko in Japonsko. Po njegovem mnenju hoče Japonska Kitajsko spremeniti v svojo kolonijo. Odslej naprej ne bi smela Kitajska skleniti nobenih pogodb z izvenazijskimi državami, ne da bi za to vprašala za nasvet v Tokiu. Da bi to dosegla, obljublja Japonska Kitajski najprej veliko posojilo. Toda to posojilo bi morala Kitajska uporabiti predvsem za okrepitev svoje vojske. Ta vojska pa bi se morala uporabiti za pobijanje komunizma v notranjosti. Vse srovine bi morala Kitajska odslej naprej prodajati Japonski, Japonska pa bi jo oskrbovala z vsemi industrijskimi izdelki. Japonska ponuja Kitajski, da se uredi tudi vračanje Mandžukuo spozornost med tokijsko in nankinško vlado. Japonska samo zahteva, da se ji v Mandžuriji odstopi lastninska pravica nad vsemi mandžuriskimi premožnostmi. Ti premožnostni imajo kapaciteto 5 milijard ton premoga. Kako daleč grede zahteve Japonske, se vidi najbolj iz tega, da hoče imeti Japonska odslej naprej tudi kontrolo nad vso kitajsko administracijo. Sleheri kitajski uradniki bi bil poslej imenovani na prihanek japonske vlade.

Isti dopisnik sporoča silno zanimive podrobnosti o tem, kako si Japonska utrjuje pot svojega vpliva med azijsko mohamedanstvo. Japonska diplomacija podpira s vsemi močmi panislamizem. V srednji Aziji hoče ustanoviti novo mohamedansko kraljestvo in v Tokiu imajo že izbranega mohamedanskega prince, ki ga bodo posadili na prestol te nove srednjeazijske mohamedanske države. V srednji Aziji kar mrgoli japonskih trgovskih karavan, ki niso nič drugega kot ekspedicije japonskih častnikov, ki so preobremenili v kitajske trgovce. Ti japonski častniki se se naučili vseh mohamedanskih verskih običajev in šeg ter molijo koran kot pristni mohamedanci. Pri tem pa izvajajo podrobno propagando za osamosvojitvev mohamedancev proti sovjetski Rusiji in proti Angliji.

Zato je računati s tem, da bo Anglija sedaj še pospešila svoje zblizanje s sovjetsko Rusijo, ker smatra to delavnost Japonske med azijskimi

mohamedanci za preveč nevarno za svoje interese v Aziji.

Japonska-Kitajska

Tokio, 21. febr. c. Iz Nankinga je prispel v Tokio kitajski diplomat Vancinhu. V Tokiu bo vodil pogajanja o gospodarskem in političnem zblizanju med Kitajsko in japonsko. Japonska uradna agencija Rengo sporoča, da je treba pričakovati od teh pogajanj senzacionalnih zaključkov. Vancinhu bo pripravil vse potrebno za obisk maršala Cankajseka v Tokiu. Cankajsekov obisk bi pomenil zaključek polnega spoznanja med Kitajsko in japonsko. Ta sporazum ima namen, da ustvari močan blok med Kitajsko in japonsko, ki bi začel nato po svoje vplivati in oblikovati vso azijsko politiko.

Moskva, 21. febr. c. Današnja »Pravda« objavlja obširen uvodnik o vseh pogajanjih za londonski sporazum. Članek ugotavlja, da je nemški fašizem z dosedanjim potekom teh pogajanj doživel velik polom. Nemški fašizem dela odkrito za to, da bi se okrepil v vzhodni in srednji Evropi, da bi tako lahko pripravil vojno na zapadu. Zato hoče onemogočiti vse sporazume v vzhodni in srednji Evropi. Nemški fašizem je vse svoje nade postavil na to, da razdvoji Anglijo in Francijo. Sovjetska vlada pa sedaj odkrito izjavlja ponovno, da hoče varnost in mir v Evropi in da to varnost in ta mir ponuja vsem evropskim državam. Zato sprejema sovjetska vlada londonski sporazum, če se bo izvedel v svojem polnem obsegu. Sedaj je zopet dokazano, da so vsi izprevideli, s kakšnimi pustolovščinami se peča nemški fašizem. Zato smo veseli, da s svojim sodelovanjem v evropski politiki lahko dokažemo, da evropski mir ni odvisen od nemškega fašizma. Tudi angleška buržoazija prihaja sedaj do prepričanja, da angleško delavstvo ne bo vojne. Zato je angleška vlada prisiljena, da izvaja zelo čudne manevre v mednarodni politiki, ko se mora sedaj pogajati z režimom, ki ga najbolj sovraži. Angleški imperialisti morajo namreč vpoštevati položaj Francije, ker je ta še zmeraj predstraž angleških interesov v Evropi.

Notranji minister o neredih v Sibiriju

Belgrad, 21. febr. AA. O dogodkih v Sibiriju je notranji minister Popović dal časnikašem sledečo izjavo: »Iz komunikacije agencije Avale od 19. februarja 1935 ste razvideli, da se je tega dne v Sibiriju, nedaleč od Slavenske Broda, dogodil težek poskus rušitve miru in varnosti s strani kmetov iz te vasi, ki jih je k temu zapeljal kazniv vpliv nekoga duhovnika, in da se je ta poskus končal s tem, da je padlo sedem žrtev in je bilo ranjenih več kmetov in orožnikov. Radi tega sem odredil, naj se tisti večer odpravijo na kraj dogodka pomočniki bana savske banovine, inspektor notranjega ministrstva Hajduk Veljković in pomočnik poveljnika celokupnega orožništva general Trunkopović, in da se inspektor, ki ga je določil ban savske banovine, pouči o dogodku in vsem, kar je z njim v zvezi. Posebni komisiji je naloženo, naj tudi izvede preiskavo 20. februarja dopoldne. Še preden je komisija začela svoje delo, je odšla skupina kmetov, kakih 20 po številu, iz vasi Gornja Vrba in Veprinja v Slavonski Brod, kjer naj bi zahtevala, da se njih tovariši, zaprti radi prejšnjih izredov, takoj izpuste na prosto. Oblasti so šle pred njimi. Pred vhomom v Slavonski Brod pa so

iste pozvali, naj se razidejo, brez zaprtih ljudi, ki so osunjeni, ni mogoče izpustiti brez sodnega sklepa. Razen tega so jim rekli, naj opuste vsako nasilje, ker mora oblast preprečiti vsak poskus nereda. Namesto da bi se razšli, je začela množica streljati z revol. verji na orožnike, nakar je orožništvo po predpisih uporabilo orožje in je padlo pet ljudi, trije pa so bili ranjeni. Ta težki dogodek, dogodek radi zahtev izrednikov, ki so odvrnili inspektorju notranjega ministrstva Veljkoviću, naj stopi med nje in jih pomiri, je treba naglo in točno pojasniti. To zahteva osnovno načelo dobre uprave pravno urejene države. Mir in varnost vseh državljanov v državi, ki sloni na visoki zavesti svojih državljanov o državljanjskih dolžnostih, mora dobra in vestna uprava vselej in povsod varovati ter ohraniti z razpoložljivimi ukrepi. Uporaba teh ukrepov mora biti v razmerju z velikostjo in s težo postopka, ki varnost in mir ogroža. Na državljanih je, da v lastnem interesu spoštujejo zakone, ki ščitijo javno varnost in red, na oblasti pa, da jim preskrbi vsestransko spoštovanje, če bi se s katerekoli strani kršili.«

Šahovski turnir v Moskvi

V torek so bile odigrane prekinjene partije, in sicer je dobil Botvinik zelo hitro z Romanovskim, Rabinovič je pa partiji z Ragozinom in Goglidzejem remiziral.

Moskva, 21. febr. V petem kolu je prišel ruski prvak Botvinik z zmago nad Löwenfischem sam v vodstvo. Ragozin je premagal Spielmanna, Rjumin Stahlberga, Goglidze Mensikovo in Cehover dr. Bogajirčuka. Najnevarnejši Botvinikov konkurent Flohr je mogel s Kahnom doseči samo remis. Remis je končala tudi partija dr. Lasker-Lilienthal. Partiji Lišicyn-Capablanca in Pirc-Ragozin sta bili prekinjeni.

Stanje po petem kolu je naslednje: Botvinik štiri in pol, Flohr in Rjumin štiri, dr. Lasker, Löwenfisch in Ragozin tri in pol, Lilienthal tri, Kahn dve in pol itd.

Jutri se igra šest kolo, v katerem bo igral Pirc s Spielmannom, Botvinik z Rjuminom in Flohr z dr. Laskerjem.

Nemirna Kitajska

Pariz, 21. febr. AA. Iz Pekinga poročajo, da je prišlo večeraj do ogorčenih bojov v pokrajini Luanhsien. Kitajska milica je izgubila okoli 50 ljudi, občutne izgube pa trpi tudi posebna policija. Japonske vojaške oblasti so poslale v ogrožene kraje večji oddelek čet, da zaščitijo tamkajšnje Korejce.

Zaposlenost v januarju

OUZD v Ljubljani je izdelal statistiko zaposlenih po posameznih gospodarskih panogah. Iz te statistike je predvsem razvidno, da se je zmanjšalo od decembra 1934 na januar 1935 število zaposlenega delavstva v tekstilni industriji za 542 na 12.600. Seveda je v primeri z januarjem 1934 še zabeležen dvig za 1101 delavca, vendar se dosedaj od enega meseca na drugi še ni dalo zabeležiti zmanjšanja števila zaposlenih delavcev v tej panogi. To je znak, da prihajajo tudi v tekstilni industriji v krizo, ki ni samo sezonskega značaja, ampak tudi strukturnega. — Tudi ostale panoge beležijo v primeri z decembrom v januarju poslabšanje zaposlenosti. Tako se je število zaposlenega delavstva v gradnji cest in vodnih zgradb zmanjšalo za 818 na 1141 ali za skoraj 42%, nadalje pri visokih gradnjah za 850 na 1207, torej za 41,3%. Občuten padec beleži industrija kamenja in zemlje s 618 delavci na 2511 ali za 19,75%, nadalje gozdno-žagarska industrija za 814 na 5596 ali za 12,7% in javni promet za 68 delavcev na 562, torej za 10,8%.

Nazadovale so vse industrije, dočim beliški na pretek samo število hišne služničadi, ki se je povečalo za 21, na 8530.

Zagrebiška vremenska napoved. Lahen porast oblačnosti, toplo in vetrovno.

Nikoleon (Nikola Uzunović): »Če bi bil Napoleon svojo armado pravočasno razpustil, bi nikoli ne bil premagan...«

(Na sliki od leve na desno: Demetrovič, Marić, Uzunović na konju, Maksimović, Srešić.)

(Po belgrajski »Politiki«)